

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատված է
ՀԱԱՀ գլխավորական խորհրդի
կողմից
“06”. 02. 2015 թ. (արձ. № 9)

Վավերացնում եմ
ՀԱԱՀ ռեկտոր
_____ Ա. Թարվերդյան
“09”. 02. 2015 թ.

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿԱՐԳ

ԵՐԵՎԱՆ 2015

ՄԱՄՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան

Ազատ շուկայական հարաբերություններին անցնելով, սկզբունքորեն փոխվել են աշխատաշուկայի կարգավորման սկզբունքներն ու մեխանիզմները, աշխատաշուկայում պահանջարկի և առաջարկի ձևավորման օրինաչափությունները, ինչպես նաև աշխատանքային հարաբերությունների բնույթը:

Աշխատաշուկայի պահանջներն ու մասնագիտությունների ոլորտը դարձել է ավելի դինամիկ, բազմագործոն ու դժվար կանխատեսելի, արդյունավետ չի գործում պետական տարվերի համակարգը, ինչի հետևանքով Հայաստանի աշխատաշուկայում առկա է որակական ու քանակական մշտական անհավասարակշռություն, որն արտահայտվում է գործազրկության բարձր մակարդակով, որոշ մասնագիտությունների գծով՝ կադրերի գերարտադրությամբ և որոշ դեպքերում՝ պահանջարկ ունեցող մասնագիտությունների պակասուրդով:

Թույլ է նաև աշխատաշուկայի և կրթական համակարգի փոխադարձ կապը:

Այս համատեքստում, որպես բնակչության զարգացման, աշխատաշուկայի արդյունավետ հավասարակշռության երկարաժաշկետ ապահովման հեռանկարային միջոց, մեծ նշանակություն է ստանում մասնագիտական կողմնորոշումը, որը պետք է հիմնված լինի անհատի մասնագիտական նախընտրությունների ձևավորման հիմնական գործոնների ամբողջականության և դրանք իրականացնելու ուղիների բազմազանության վրա:

Մրցունակ ագրարային տնտեսության զարգացումը հնարավոր է միայն բարձր որակավորում ունեցող կադրերի առկայության դեպքում, որոնք կկարողանան աշխատել նոր տեխնոլոգիական և ինֆորմացիոն միջավայրում: Դրա համար անհրաժեշտ է դիմորդների, ուսանողների և շրջանավարտների շրջանում պարբերաբար իրականացնել մասնագիտական կողմնորոշման գործունեություն:

Մրցունակ փոխհարաբերությունների զարգացման պայմաններում արդիական է դառնում համալսարանում մասնագիտական կողմնորոշման համակարգի ստեղծումը՝ հաշվի առնելով մասնագիտական պատրաստվածության ուղղությունները, տնտեսական, տարածաշրջանային ու ազգային առանձնահատկությունները:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Մասնագիտական կողմնորոշման գործունեության համակարգի ստեղծումը անհրաժեշտ է ակտիվ, պատասխանատու, բազմակողմանի զարգացած մասնագետի անձի ձևավորման համար, որը պահանջարկ կունենա աշխատաշուկայում:

Մասնագիտական կողմնորոշմանը ուղղված միջոցառումները պետք է կրեն այնպիսի բնույթ, որ դիմորդը և ուսումնառողը հստակ հասկանա, թե ինչ մասնագիտություն է ընտրելու, ընկալի ընտրված մասնագիտության էությունը և ապագայում իրականացվող գործունեությունը տվյալ ոլորտում:

Մասնագիտական կողմնորոշումը ՀԱԱՀ-ում դիտարկվում է որպես դիմորդների և ուսումնառողների շարունակական մասնագիտական պատրաստման մաս:

Շրջանավարտների մասնագիտական կրթության և զբաղվածության արդի մարտահրավերներից մեկը կարիերայի գիտակցված ուղղորդման, պլանավորման ու կառավարման հնարավորությունների ստեղծումն է:

Մասնագիտական ճիշտ կողմնորոշումից ակնկալվող արդյունքը համալսարանի շրջանավարտների առանցքային կարողությունների զարգացումն է՝ ուղղված աշխատաշուկայում նրանց մրցակցության բարձրացմանն ու կայուն զբաղվածության հնարավորությունների ընդլայնմանը:

Մասնագիտական կողմնորոշման գործունեությունը համալսարանում նախատեսում է մասնագիտական կողմնորոշման կազմակերպում բարձր որակավորմամբ մասնագետների պատրաստման համակարգային հենքի վրա:

Մասնագիտական կողմնորոշման համակարգը համալսարանում բաժանվում է երեք ենթահամակարգերի՝

- *Մասնագիտական կողմնորոշման մինչհամալսարանական ենթահամակարգ,*
- *Մասնագիտական կողմնորոշման համալսարանական ենթահամակարգ,*
- *Շրջանավարտների աշխատանքային զբաղվածության ապահովման ենթահամակարգ:*
- ❖ *Մասնագիտական կողմնորոշման մինչհամալսարանական ենթահամակարգն* ուղղված է դպրոցներում սովորող աշակերտների և դիմորդների մասնագիտական ինքնորոշման ձևավորմանը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

- ❖ Մասնագիտական կողմնորոշման համալսարանական ենթահամակարգը լուծում է ուսումնառողների մասնագիտական ինքնորոշման, անձնային և մասնագիտական զարգացման ձևավորման խնդիրները:
- ❖ Շրջանավարտների աշխատանքային զբաղվածության ապահովման ենթահամակարգը նպաստում է երիտասարդ մասնագետի աշխատանքային զբաղվածության աջակցմանը՝ հաշվի առնելով աշխատաշուկայի և գործատուների պահանջները:

Նպատակ

Մասնագիտական կողմնորոշման քաղաքականության նպատակն է ագրարային ոլորտում ստեղծել մասնագիտական կողմնորոշման կայուն և զարգացող համակարգ:

Մասնագիտական կողմնորոշման քաղաքականության գերակայություններն են՝

- ❖ Համալսարանում մասնագիտական կողմնորոշման գործունեության բարձր որակի ապահովում:
- ❖ Մասնագիտական կողմնորոշման գործընթացի մանկավարժական աջակցության կազմակերպում՝ ուսումնառողների ինքնորոշման, անձնային և մասնագիտական զարգացման և մասնագիտական ունակությունների ձեռքբերման նպատակով:
- ❖ Մասնագիտական ինքնորոշման ձևավորման շարունակականության ապահովում:
- ❖ Մասնագիտական կողմնորոշման վերաբերյալ տեղեկատվության ապահովում, որը նախատեսում է ինտերնետ տեխնոլոգիաների և էլեկտրոնային կրթական ռեսուրսների օգտագործում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Մասնագիտական կողմնորոշման քաղաքականությունն ընդգրկում է մասնագիտական կողմնորոշման հիմնական սկզբունքները և մոտեցումները՝

- մարդասիրական ուղղվածություն,
- ինտեգրում,
- տարածաշրջանային սկզբունք,
- շարունակականության և մատչելիության սկզբունք:

Կիրառման ոլորտ

Քաղաքականությունը կիրառվում է հետևյալ ոլորտների նկատմամբ՝

- Մասնագիտական կողմնորոշում մինչհամալսարանական մակարդակում,
- Մասնագիտական կողմնորոշում համալսարանական մակարդակում,
- Մասնագիտական կողմնորոշում հետբուհական մակարդակում:

Նկարագրություն

ՀԱԱՀ-ում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի հիմնական նպատակն է՝

- Երիտասարդների մոտ մասնագիտական ինքնորոշման անհրաժեշտության ձևավորումը:
- Տվյալ ոլորտում գոյություն ունեցող խնդիրների ակտիվ որոնման, ընտրման և ինքնուրույն լուծման մոտիվացումը:
- Կայուն հետաքրքրության ձևավորումը դեպի ագրարային մասնագիտությունները, տարածաշրջանների, ագրոպարենային համակարգի զարգացումը:

ՀԱԱՀ-ում մասնագիտական կողմնորոշման համակարգի նպատակն է համալսարանում բարենպաստ պայմանների ստեղծումը՝ դիմորդների/ուսումնառողների կողմից ապագա մասնագիտական գործունեության, կրթության անձնական ուղիների, մասնագիտական ուղղության ազատ և գիտակցված ընտրության համար:

Մասնագիտական կողմնորոշման խնդիրներն են՝

1. Աշխատաշուկայի և կրթական ծառայությունների մարքեթինգային հետազոտում, սոցիալ-տնտեսական ինֆորմացիայի հավաքագրում և վերլուծություն:
2. Դպրոցների հետ համագործակցային կապի ապահովում և ամրապնդում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

3. Խորհրդատվությունների և նախապատրաստական դասընթացների անցկացում տարածաշրջանների միջնակարգ և ավագ դպրոցներում սովորողների հետ:
4. Անընդհատ և շարունակական փոխգործունեության իրականացում գործատուների հետ՝ նրանց կողմից մասնագետների պատրաստման որակի վրա դրվող պահանջների բացահայտման համար:

Մասնագիտական կողմնորոշման հիմնական մեխանիզմներ են՝

- Հանդիպումների կազմակերպում տարածաշրջանների դպրոցներում,
- Հարցումների կազմակերպում դիմորդների շրջանում:
- Տեղեկատվության ապահովում՝ անհատական, խմբակային, մասսայական, անմիջական (դասընթացների, զբոյցների, ՁԼՄ-երի միջոցով),
- Մասնագիտական կողմնորոշման խորհրդատվություն:

Քաղաքականության իրականացում

Մասնագիտական կողմնորոշման կայուն համակարգի ստեղծումը պետք է երաշխավորի աշակերտների և դիմորդների, ուսումնառողների և շրջանավարտների շրջանում մասնագիտական ինքնորոշման զարգացումը, Հանրապետության գյուղական համայնքներից ՀԱԱՀ դիմորդների կայուն հոսքի ապահովումը, մասնագիտական պատրաստումը և արդյունքում Հանրապետության ագրարային ոլորտի կայուն զարգացումը:

Պատասխանատվություն

Մասնագիտական կողմնորոշման քաղաքականության մշակման, ներդրման և իրականացման համար պատասխանատու են՝

- Ուսումնամեթոդական կենտրոնի տնօրեն-պրոռեկտորը,
- Շարունակական կրթության կազմակերպման բաժինը,
- ՏՏ և Ինովացիոն ծրագրերի կենտրոնը,
- Համալսարանի ընդունող հանձնաժողովը,
- Տվյալ ոլորտի համար պատասխանատու այլ ստորաբաժանումները և աշխատանքային խմբերը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Քաղաքականության վերանայում

Սույն քաղաքականությունը ենթարկվում է վերանայման համալսարանի «Փաստաթղթերի և գրանցումների կառավարում» ընթացակարգի համաձայն:

ՀԱԱՀ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ

ԿԱՐԳ

1. Նշանակություն

Սույն կարգը որոշում է Համալսարանի մասնագիտական կողմնորոշման գործունեության հիմնական ուղղությունները և բովանդակությունը՝ դիմորդների համալսարան ներգրավելու, ուսումնառողների և շրջանավարտների մասնագիտական աջակցության նպատակով:

Սույն կարգի իրականացման համար պատասխանատու են ՀԱԱՀ-ի ուսումնամեթոդական կենտրոնը, ֆակուլտետների դեկանները, մասնագիտական ամբիոնները և աշխատանքային խմբերը:

2. Ընդհանուր դրույթներ

Մասնագիտական կողմնորոշումը մասնագիտական ինքնորոշման գործում աջակցման հատուկ միջոցառումների համալիր: Այն օգնում է անձին մասնագիտական կողմնորոշման և ադապտացման հարցում:

Մասնագիտական կողմնորոշման համակարգը ՀԱԱՀ-ում ներառում է՝

- ❖ Դիմորդների մասնագիտական կողմնորոշման տեղեկացում և մասնագիտական ընտրություն:
- ❖ Դիմորդների մասնագիտական ադապտացում:
- ❖ Մասնագիտական կողմնորոշման խորհրդատվության տրամադրում:
- ❖ Մասնագիտական աջակցություն ուսանողներին:
- ❖ Շրջանավարտների շրջանում աշխատաշուկայի և աշխատատեղերի վերաբերյալ խորհրդատվության և տեղեկատվության ապահովում:

Մասնագիտական կողմնորոշումն իրականացվում է դիմորդների ներգրավման, համալսարանի մրցունակության բարձրացման, թողարկող ամբիոնների գործունեության ակտիվացման, ուսումնամեթոդական կառավարման, ուսանողների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման տրամադրման, ապագա մասնագիտությունների մասնագիտական կողմնորոշման նպատակով:

Համալսարանի մասնագիտական կողմնորոշման խնդիրներն են՝

- ❖ Միջնակարգ, ավագ դպրոցների հետ համագործակցության կազմակերպում և իրականացում:
- ❖ Ուսանողների կոնտինգենտի ձևավորման ապահովում:
- ❖ Շրջանավարտների շրջանում խորհրդատվության և տեղեկատվության տրամադրում առկա աշխատաշուկայի վիճակի, աշխատատեղերի վերաբերյալ:

3. Մասնագիտական կողմնորոշման համակարգ

Համալսարանում մասնագիտական կողմնորոշման գործունեությունը նախատեսում է մասնագիտական կողմնորոշման կազմակերպում համակարգային հենքի վրա, որը ներառում է մինչհամալսարանական, համալսարանական և հետբուհական ենթահամակարգերը:

3.1. Մասնագիտական կողմնորոշման մինչհամալսարանական ենթահամակարգ

Համալսարանի կենսագործունեության արդյունավետ և որակյալ ապահովման հիմք է հանդիսանում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքը միջնակարգ և ավագ դպրոցների աշակերտների հետ:

Մասնագիտական կողմնորոշման մինչհամալսարանական ենթահամակարգի ուղղություններն են՝

- Դիմորդների/աշակերտների շրջանում մասնագիտական ինքնորոշման ձևավորում (մասնագիտական կողմնորոշում ՀՀ տարածաշրջանների դպրոցներում):
- Համալսարանի մասնագիտությունների և դրանց ուղղությունների, աշխատանքի տեղավորման հնարավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ապահովում:
- Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի արդյունավետության բարձրացում՝ ավագ դպրոցների աշակերտների հետ մասնագիտական կողմնորոշման մեթոդների և եղանակների կատարելագործման հաշվին:
- Համալսարանի գովազդային գործունեության կատարելագործում (մասնագիտությունների վերաբերյալ ցուցադրական նյութերի որակի բարձրացում):

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

- Դպրոցների աշակերտների շրջանում այլ միջոցառումների կազմակերպում:

Մինչբուհական փուլում համալսարանում պահպանվում է մասնագիտական կողմնորոշման գործունեությունը ՀԱԱՀ-ին կից վարժարանում:

- ❖ Մինչբուհական կրթության փուլում պետք է ձևավորվեն դիմորդների անձնային որակները, որոնք անհրաժեշտ են մասնագիտության ընտրության և ապագա մասնագիտական հաջողություններին հասնելու համար:
- ❖ Մասնագիտական կողմնորոշման գործունեությունը պետք է բերի ավագ դպրոցների աշակերտների և դիմորդների միջնակարգ կրթական համակարգից բարձրագույն կրթության համակարգ անցմանը՝ անձի համար ճիշտ մասնագիտական ուղղվածության ընտրության պայմաններում:
- ❖ Դիմորդների շրջանում անհրաժեշտ է կազմակերպել միջոցառումներ՝ ուղղված առանցքային կոմպետենցիաների ձևավորմանը մասնագիտական կողմնորոշման հարցում:
- ❖ Տարածաշրջաններում անհրաժեշտ է իրականացնել միջոցառումներ՝ ուղղված մասնագիտական կողմնորոշմանը, որի արդյունքում կարող է ձևավորվել համալսարան ընդունվողների թիրախային խումբ:

Միջոցառումների դասին են պատկանում՝

- կողմնորոշիչ խորհրդատվությունների կազմակերպում՝ ըստ մասնագիտությունների,
- էքսկուրսիաների կազմակերպում համալսարան:

Նմանատիպ աշխատանքներն ուղղված են աշակերտների անձնային որակների զարգացմանն ու մասնագիտական կողմնորոշմանը, և հանդիսանում է համալսարանում ուսանողական առողջ միջավայրի ձևավորման հիմք:

Հատուկ տեղ է հատկացվում համալսարանի մասնագիտական ուղղությունների վերաբերյալ տեղեկատվության տարածմանը և միջոցառումներին՝ կապված մինչբուհական մակարդակի վրա տեղեկատվության ապահովման համակարգի ստեղծման հետ:

- ❖ Տեղեկատվության ապահովման համար անհրաժեշտ է ստեղծել տեղեկատվական տվյալների էլեկտրոնային բանկ՝ մասնագիտությունների նկարագրումն ապահովելու համար, որը պետք է հասանելի լինի թե՛ դիմորդներին, թե՛ ապագա մասնագիտություններ ստացողներին:
- ❖ Անկետավորումը կարող է անցկացվել ինչպես տարածաշրջանների դպրոցներում, այնպես էլ էլեկտրոնային ձևով՝ համալսարանի կայքի միջոցով: Դրա համար անհրաժեշտ է մշակել դիմորդների հարցման ծրագրային միջոցներ՝ հավելվածներ:

3.2. Մասնագիտական կողմնորոշման համալսարանական ենթահամակարգ

Մասնագիտական կողմնորոշման համալսարանական ենթահամակարգն ուղղված է ուսանողների մասնագիտական ինքնորոշման ձևավորմանը, անձնային և մասնագիտական զարգացման խնդիրների լուծմանը՝ հետևյալ քայլերի իրականացմամբ՝

- ❖ Մասնագիտական կողմնորոշման գործընթացի բովանդակության փոփոխություն և արդիականացում՝ ուղղված ուսանողների ծանոթացմանը մասնագիտությանը, նրա առանձնահատկություններին, աշխատանքի ընդունման հնարավորություններին:
- ❖ Ուսանողների մասնագիտական զարգացման մանկավարժական ուղղորդման կազմակերպում մասնագետի պատրաստման բոլոր փուլերում՝ մասնագիտական կողմնորոշման խորհրդատվությունների, միջոցառումների կազմակերպման, մասնագիտական ադապտացման և մոտիվացման հետ կապված աջակցության ապահովման միջոցով:
- ❖ Շրջանավարտների աշխատանքային շարժունության բարձրացում (ուսանողների սպասելիքների գնահատում տրվող կրթությունից, գործատուների պահանջների ուսումնասիրում և վերլուծություն՝ մասնագետների կրթության մակար-դակի վերաբերյալ, ուսումնառողների տեղեկացում աշխատաշուկայի պահանջներին):
- ❖ Ուսանողների մասնագիտական կողմնորոշման պատրաստման որակի կառավարման համակարգի ստեղծում՝ բուհական փուլում մասնագիտական կողմնորոշման արդյունավետության ապահովման համար:

3.3. Հետիստապարանական մասնագիտական կողմնորոշման ենթահամակարգ

Հետիստապարանական մասնագիտական կողմնորոշման ենթահամակարգն ուղղված է տարբեր մակարդակների մասնագետների մասնագիտական կոմպետենցիաների ձևավորմանը, որը իրականացվում է հետևյալ քայլերի կատարմամբ՝

- ❖ Հետդիպլոմային կրթության կառուցվածքի և մասնագիտական կողմնորոշման բովանդակության փոփոխություն՝ բարձրագույն կրթության համակարգում մասնագիտական պատրաստման հաջորդ մակարդակների անցման կապակցությամբ (մագիստրատուրա, ասպիրանտուրա)՝ հաշվի առնելով ուսումնառողների և գործատուների պահանջները և կարծիքը: Հետդիպլոմային կրթական հարթակում ուսումնառողի մասնագիտական ունակությունների խորը զարգացում՝ աշխատաշուկայում մրցունակ լինելու համար:
- ❖ Մարքեթինգային մոտեցման կիրառում՝ առաջարկվող կրթական ծառայությունների որակի բարձրացման համար (աշխատաշուկայի կառուցվածքի և փոփոխությունների ուսումնասիրում և կանխատեսում, աշխատաշուկայում մասնագետների պահանջարկի ուսումնասիրում):
- ❖ Հեռավար կրթության տարրերի օգտագործում (հեռավար կրթության ավանդական (առանձին կուրսեր հեռավար տեխնոլոգիաների օգտագործմամբ) և վիրտուալ մոդելների ներդրում):

Շրջանավարտներին աջակցության տրամադրում աշխատանքային զբաղվածության ապահովման շրջանակներում, որը ներառում է՝

- Աշխատաշուկայի վերաբերյալ տվյալների հավաքագրում և համակարգում, երիտասարդ մասնագետների պահանջարկի վերլուծություն:
- Գործատուների և այլ գործընկերների հետ համագործակցության ամրապնդում և զարգացում՝ համալսարանի շրջանավարտների մասնագիտական կողմնորոշման խորհրդատվության տրամադրման և հետագա աշխատանքի ապահովման համար:
- Համալսարանի շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման հաշվառում, միասնական տվյալների բազաների ձևավորում և կառավարում:
- Բարձր կուրսի ուսանողներին և մագիստրանտներին աշխատանքային զբաղվածության հարցերով աջակցություն, առկա աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

- Միջոցառումների կազմակերպում՝ գործատուների և շրջանավարտների միջև կապ հաստատելու և աշխատանքի տեղավորման հարցերի քննարկման համար:

Շրջանավարտների մասնագիտական պատրաստման խնդիրներին ուղղված սոցիոլոգիական հետազոտությունները կարևորագույն դեր են խաղում՝ շրջանավարտների մասնագիտական սպասումների և աշխատաշուկայի իրական պայմանների միջև հակասությունների բացահայտման համար: Այստեղ գլխավոր խնդիրն է համալսարանի և գործատուների միջև հարաբերությունների փոփոխումը և զարգացումը:

4. Մասնագիտական կողմնորոշման գործունեության հիմնական միջոցառումներ

Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքը Համալսարանում իրականացվում է յուրաքանչյուր մասնագիտությամբ կամ ուղղությամբ, որով անցկացվում է մասնագետների պատրաստումը:

Դրված նպատակներին և խնդիրներին համապատասխան՝ մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքը միջոցառումների կոմպլեքս է, որն անցկացվում է ինչպես ամբողջ համալսարանի, այնպես էլ մասնագիտացնող ամբիոնների կողմից:

Համալսարանի կողմից անցկացվող մասնագիտական կողմնորոշման հիմնական միջոցառումներն են՝

- ❖ Տարածաշրջանների դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման խորհրդատվությունների կազմակերպում և անցկացում:
- ❖ Թեմատիկ էքսկուրսիաների կազմակերպում:
- ❖ Ուսումնառողների մասնագիտության ընտրության ինքնորոշման վերաբերյալ անկետավորում:
- ❖ Տարածաշրջանների դպրոցներում համալսարանի մասնագիտությունների վերաբերյալ տեղեկատվության ապահովում:
- ❖ Դպրոցների տնօրենների հետ փոխգործունեության ապահովում և զարգացում:
- ❖ Ընդունելության կարգերի վերաբերյալ տեղեկատվության ապահովում հասարակության շրջանում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Տվյալ միջոցառումները իրականացնելու համար համալսարանը կատարում է հետևյալ քայլերը՝

- Տարածաշրջանների դպրոցների հետ պայմանագրերի կնքում, վերանայում, համագործակցող դպրոցների շրջանակի ընդլայնում:
- Տարածաշրջանների դպրոցներում մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ խորհրդատվությունների անցկացում:
- Աշակերտների և դիմորդների այցելությունների և հանդիպումների կազմակերպում համալսարանում:
- Գովազդային նյութերի պատրաստում դիմորդների համար՝ բուկլետների, ինֆորմացիոն նյութերի, գովազդային թերթիկների տեսքով:
- Կարճ մասնագիտական կողմնորոշման դասընթացների անցկացում դպրոցներում:
- Բաց դռների օրերի կազմակերպում դիմորդների և ուսումնառողների համար:
- Շրջանավարտների շրջանում տեղեկատվության և խորհրդատվության ապահովում՝ աշխատատեղերի և աշխատանքի տեղավորման հարցերի շուրջ:

5. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի պլանավորում

- 5.1. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի հստակ անցկացման նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել դրա պլանավորումը:
- 5.2. Պլանավորման համար պատասխանատու են ուսումնամեթոդական կենտրոնի տնօրեն-պրոռեկտորը և ՏՏ և ինովացիոն ծրագրերի կենտրոնը:
- 5.3. Պլանում նշվում են անցկացվող միջոցառումները, անցկացման ժամկետները, վայրը, աշխատանքային խմբերը:
- 5.4. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի պլանը կազմվում է տարեկան կտրվածքով, քննարկվում է ռեկտորատի և գիտական խորհրդի կողմից, որից հետո կատարվում է պլանի հաստատում գիտական խորհրդի կողմից, վավերացում ռեկտորի կողմից և դրվում է գործածության մեջ:
- 5.5. Պլանի իրականացման համար պատասխանատու են ձևավորված աշխատանքային խմբերը:

6. ՀԱԱՀ-ում մասնագիտական կողմնորոշման ինովացիոն վերափոխման իրականացում

6.1. Մասնագիտական կողմնորոշման կազմակերպական կառուցվածքի զարգացում:

- Բոլոր տարածաշրջանների կրթական համալիրների հետ (ավագ դպրոցներ, քոլեջներ, լրացուցիչ կրթության կենտրոններ) պայմանագրերի կնքման միջավայրի զարգացում:
- Ավագ դպրոցի աշակերտների շրջանակներում մասնագիտական թեստավորման համակարգի ստեղծում, ինչպես նաև “Ճանապարհ դեպի մասնագիտություն” ուսումնական մոդուլի ստեղծում:
- “Դպրոց-Համալսարան” ցանցային մոդելի ստեղծում՝ գյուղական կրթական հաստատությունների աշակերտների շրջանակում մասնագիտական կողմնորոշման և էլեկտրոնային ուսուցման կազմակերպման համար:
- Մասնագիտական կողմնորոշման խորհրդատվական աշխատանքների կազմակերպման համակարգի ամրապնդում և զարգացում մասնագիտական կողմնորոշման բոլոր մակարդակների վրա:

6.2. Մասնագիտական կողմնորոշման գործունեության բովանդակության կատարելագործում:

- Դպրոցներում սովորողների և նրանց ծնողների շրջանում խորհրդատվության անցկացում, նաև ինտերնետ տեխնոլոգիաների կիրառմամբ:
- Տարածաշրջանների գյուղական դպրոցների լավագույն աշակերտների տվյալների բազաների ստեղծում, հոգեբանական-մանկավարժական աջակցության ապահովում, անհատական աշխատանքների կազմակերպում՝ համալսարան ընդունվելու համար:
- Նոր ծրագրերի և պլանների մշակում՝ մասնագիտական կողմնորոշման գործունեության բովանդակային առումով բարելավման համար:

6.3. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների կազմակերպման գործընթացում Ինտերնետ-տեխնոլոգիաների և էլեկտրոնային միջոցների ներդրում:

- Մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգի զարգացում և կատարելագործում:
- Դիմորդների, ուսանողների և շրջանավարտների հետ հետադարձ կապի ապահովում:

**ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԵՐ**

**ԴԻՄՈՐԴՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ**

1. Ընդհանուր դրույթներ

- 1.1. Սույն ընթացակարգը մշակված է ՀԱԱՀ-ում աշակերտների/դիմորդների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլանավորման, իրականացման և կառավարման նպատակով:
- 1.2. Սույն ընթացակարգի պահանջները կիրառվում են մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի գործընթացների նկատմամբ:

2. Պլանավորում

- 2.1. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների իրականացման պատասխանատվությունների կողմից կազմվում է պլան և ներկայացվում գիտական խորհուրդ՝ այն հաստատելու:
- 2.2. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլանում պետք է արտացոլվեն՝
 - կատարողների տվյալները, պաշտոնը,
 - աշխատանքների իրականացման ժամկետները,
 - Իրականացվող միջոցառումները:
- 2.3. Հաստատված պլանին համապատասխան ռեկտորի կողմից տրվում է կարգադրություն և հրաման՝ նշված մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների իրականացման վերաբերյալ:

3. Միջոցառումների իրականացում

3.1. Տեղեկատվության ապահովման միջոցառումներ

Պոտենցիալ դիմորդների շրջանում տեղեկատվության ապահովման նպատակով՝

- գովազդային տեղեկատվական նյութերի, պաստառների, հոդվածների մշակում և տպագրություն,
- ՁԼՄ-երում (ռադիո, հեռուստատեսություն, տպագրություն) հայտարարությունների հրապարակում,
- հեռուստատեսությամբ և ռադիոյով ելույթների կազմակերպում,
- տարբեր տեղեկատվական նյութերով (ընդունելության հետ կապված կարգեր, տեղեկատվություն մասնագիտությունների վերաբերյալ, ստացվող որակավորումները և այլն) դպրոցների այցելություններ:

3.2. Խորհրդատվական աշխատանքներ

Պոտենցիալ դիմորդների շրջանում խորհրդատվության ապահովման շրջանակում իրականացվում է՝

- այցելություններ ՀՀ տարածաշրջանների դպրոցներ,
- հանդիպումներ դպրոցների աշակերտների հետ, Համալսարանի մասնագիտությունների շրջանակում ամփոփ խորհրդատվությունների անցկացում,
- «Բաց դռների օրեր» միջոցառումների կազմակերպում:

4. Գնահատում, վերլուծություն և Բարելավում

4.1. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների ավարտին կազմվում են հաշվետվություններ կատարողականի վերաբերյալ:

4.2. Հաշվետվությունների մեջ պետք է արտացոլվեն՝

- պլանավորված միջոցառումների փաստացի կատարումը,
- չիրականացված միջոցառումների պատճառները,
- ստացված արդյունքները,
- առաջարկություններ մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների բարելավման ուղղությամբ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

- 4.3. Հաշվետվությունների արդյունքները լսվում են գիտական խորհրդում:
- 4.4. Մշակվում են «Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների» բարելավմանն ուղղված պլաններ:

5. Մասնագիտական կողմնորոշման ընթացակարգերի իրականացում

5.1. Մասնագիտական կողմնորոշմանը ուղղված խորհրդատվությունների կազմակերպում մինչև ամալսարանական մակարդակում

- 1. Տարածաշրջանների դպրոցների հետ մասնագիտական կողմնորոշման խորհրդատվական աշխատանքների պլանավորում, պլան-ժամանակացույցի կազմում:
- 2. Մասնագիտական կողմնորոշման գործընթացի իրականացման համար համալսարանի աշխատանքային խմբերի ձևավորում:
- 3. Մասնագիտական կողմնորոշման հանձնաժողովի գործառույթների սահմանում:
- 4. Աշխատանքային խմբի այցելություններ պլանով նշված տարածաշրջանների ավագ դպրոցներ, ագրոպարենային համակարգի մասնագիտությունների գծով մասնագիտական կողմնորոշման իրականացում, ապագա մասնագետ դառնալու հեռանկարների ներկայացում:
- 5. Հոսքային դասարաններում պոտենցիալ դիմորդների ընտրություն:
- 6. Տվյալների վերլուծություն և դրանց ուղղված որոշումների կայացում:

5.2. Համալսարանի մասնագիտական կողմնորոշմանը ուղղված տեղեկատվական ապահովում

1. Մասնագիտական կողմնորոշմանը ուղղված մասնագիտական և այլ մարքեթինգային նյութերի պատրաստում և դրանց վերաբերյալ որոշումների ընդունում ռեկտորատի և գիտական խորհրդի կողմից:
2. Մասնագիտական կողմնորոշմանն ուղղված նյութերի պատրաստման համար պատասխանատուների որոշում, նրանց գործառույթների սահմանում:
3. Մասնագիտական կողմնորոշմանն ուղղված նյութերի առանձնացում տարբեր միջոցներով ներկայացնելու համար (ԶԼՄ, համալսարանի կայք, համալսարանի պաշտոնաթերթ, այլ տպագիր նյութեր):
4. Համալսարանի կայք էջում նյութերի տեղադրում, տարբեր հեռուստաալիքներով (մասնավորապես տարածաշրջանների հեռուստաալիքներով) ներկայացում, տարածաշրջանների դպրոցների ցուցափեղկերում պաստառների տեղադրում:
5. Աշխատանքների իրականացման արդյունավետության վերաբերյալ հաշվետվության ներկայացում:
6. Բարելավմանն ուղղված որոշումների կայացում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԴՈՂՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

1. Ընդհանուր դրույթներ

- 1.1. Սույն ընթացակարգը մշակված է ՀԱԱՀ-ում ուսումնառողների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլանավորման, իրականացման և կառավարման նպատակով:
- 1.2. Սույն ընթացակարգի պահանջները կիրառվում են մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի գործընթացների նկատմամբ:

2. Պլանավորում

- 2.1. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների իրականացման համար ֆակուլտետների կողմից ներկայացվում են աշխատանքային խմբերի ցուցակ՝ ըստ մասնագիտությունների, որը հաստատվում է ֆակուլտետի գիտական խորհրդի կողմից:
- 2.2. Հաստատված ցուցակին համապատասխան՝ պատասխանատուների կողմից կազմվում է ուսումնառողների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների իրականացման տարեկան պլան, որը ներկայացվում է հաստատման՝ գիտական խորհուրդ:
- 2.3. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլանում պետք է արտացոլվեն՝
 - իրականացվող միջոցառումները կամ գործողությունները,
 - կատարողների տվյալները, պաշտոնը,
 - յուրաքանչյուր միջոցառման իրականացման ժամկետները,
- 2.4. Հաստատված պլանին համապատասխան ուսումնական տարվա ընթացքում իրականացվում են մասնագիտական կողմնորոշման միջոցառումներ:

3. Միջոցառումների իրականացում

Համալսարանի ուսումնառողների շրջանում տեղեկատվության ապահովումը կազմակերպվում է հետևյալ ուղղություններով՝

- Կրեդիտային համակարգը ՀԱԱՀ-ում,
- մասնագիտությանն ուղղված խորհրդատվություններ,
- գնահատման ձևերը և մեթոդները,
- ակնարկային դասընթացներ՝ կուրսային, դիպլոմային և այլ աշխատանքների կատարման վերաբերյալ:

4. Հաշվետվողականության ապահովում և որոշումների կայացում

Յուրաքանչյուր մասնագիտության գծով համակարգողը յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա ավարտին ներկայացնում է կատարողականի վերաբերյալ հաշվետվություն, որում հստակ պետք է արտացոլված լինեն կատարված աշխատանքները և կցված լինի կատարման պլանը:

Հաշվետվությունները ներկայացվում են ֆակուլտետի գիտական խորհուրդ քննարկման և հաստատման համար: Ամփոփ հաշվետվությունը (բոլոր մասնագիտությունների գծով) ներկայացվում է համալսարանի գիտական խորհուրդ՝ որոշումների կայացման համար:

Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների ուղղությամբ գիտական խորհրդի որոշման հիման վրա իրականացվում է ուղղիչ գործողությունների կամ բարելավման պլանի մշակում:

5. Ընթացակարգի իրականացում

- ❖ Ֆակուլտետներում յուրաքանչյուր մասնագիտության համար մասնագիտական կողմնորոշման կազմակերպման համար աշխատանքային խմբերի ձևավորում:
- ❖ Ֆակուլտետների գիտական խորհրդում աշխատանքային խմբերի կողմից մասնագիտական կողմնորոշման տարեկան աշխատանքային պլանի կազմում և հաստատում:
- ❖ Ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատված պլանի համաձայն մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների իրականացում:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

- ❖ Ֆակուլտետների գիտական խորհրդում Ուսումնական տարվա վերջում կատարված աշխատանքների շուրջ հաշվետվության կազմում և ներկայացում:
- ❖ Ֆակուլտետների գիտական խորհրդի նիստում հաշվետվությունների քննարկում, արձանագրության կազմում և ներկայացում համալսարանի գիտական խորհուրդ:
- ❖ Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների բարելավման ուղղությամբ Համալսարանի գիտական խորհրդում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների վերաբերյալ հարցի լսում, որոշումների կայացում, հանձնարարականների ներկայացում՝ հետագա պլանների մշակման:

**ՇՐՋԱՆԱՎԱՐՏՆԵՐԻ ՇՐՋԱՆՈՒՄ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՈՂՄՆՈՐՈՇՄԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ
ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ**

1. Ընդհանուր դրույթներ

- 1.1. Սույն ընթացակարգը մշակված է ՀԱԱՀ-ի շրջանավարտների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլանավորման, իրականացման և կառավարման նպատակով:
- 1.2. Սույն ընթացակարգի պահանջները կիրառվում են մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքի գործընթացների նկատմամբ:

2. Պլանավորում

- 2.1. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների իրականացման պատասխանատվությունների կողմից կազմվում է պլան և ներկայացվում գիտական խորհուրդի հաստատմանը:
- 2.2. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլանում պետք է արտացոլվեն՝
- կատարողների տվյալները, պաշտոնը,
 - աշխատանքների իրականացման ժամկետները,
 - իրականացվող միջոցառումները:
- 2.3. Հաստատված պլանին համապատասխան ռեկտորի կողմից տրվում է կարգադրություն և հրաման՝ նշված մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքները իրականացնելու վերաբերյալ:

3. Շրջանավարտների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման և աշխատանքի տեղավորման միջոցառումներ

Համալսարանի շրջանավարտների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման ապահովման նպատակով՝

- Համալսարանում և նրա շրջանակներից դուրս կազմակերպվում են աշխատանքի տոնավաճառներ,
- Պոտենցիալ գործատուների և շրջանավարտների հետ կազմակերպվում են «Կլոր սեղաններ»,
- Լավագույն շրջանավարտների վերաբերյալ համալսարանի կայքում ստեղծվում և թարմացվում է տեղեկատվական էջ,
- Շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման վերաբերյալ իրականացվում են խորհրդատվություններ:

4. Գնահատում, վերլուծություն և բարելավում

4.1. Կատարված աշխատանքների արդյունավետության գնահատման համար անհրաժեշտ է մշակել մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների գնահատման չափանիշներ, որոնցից կարող են լինել՝

- Կազմակերպված միջոցառումները և արձագանքը նրանց արդյունավետության վերաբերյալ:
- Շրջանավարտների թիվը, որոնք անցել են աշխատանքի՝ ըստ ստացված կամ հարակից մասնագիտության:
- Բարձր կուրսերի և շրջանավարտների շրջանում անցկացված հարցումների արդյունքում բավարարվածության բարձրացման արձանագրում:
- Շրջանավարտների աշխատանքի տեղավորման աջակցմանը վերաբերող միջոցառումների քանակը:

4.2. Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների գնահատումից հետո կազմվում է հաշվետվություն կատարողականի վերաբերյալ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

4.3. Հաշվետվությունների մեջ պետք է արտացոլվեն՝

- պլանավորված միջոցառումների փաստացի կատարումը,
- արդյունքների գնահատումը,
- առաջարկություններ՝ ուղղված մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների բարելավմանը:

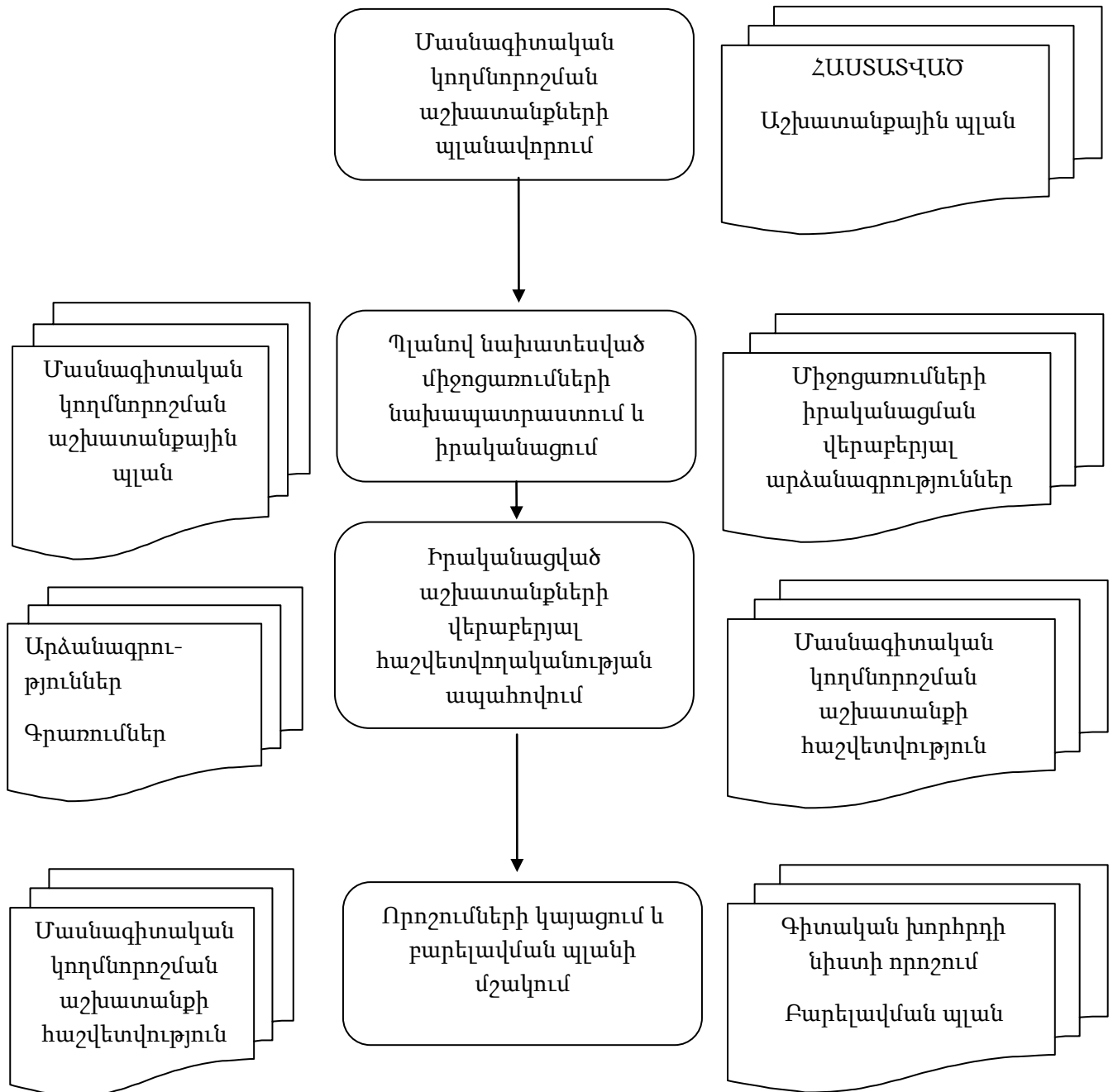
4.4. Հաշվետվությունների արդյունքները ներկայացվում են Համալսարանի գիտական խորհուրդ՝ որոշումների կայացման համար:

4.5. Մշակվում են «Շրջանավարտների շրջանում մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների» բարելավմանն ուղղված պլաններ:

Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների սխեմատիկ կառուցվածք

ՍՈՒՏՔ	ԳՈՐԾԸՆԹԱՅ	ԵԼՔ
-------	-----------	-----

**Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքներում
պատասխանատվությունների և պարտականությունների բաշխում**

Միջոցառման կամ գործողության անվանում	Գործողության պատասխանատուներ				
	Ռեկտոր	Ուս. մեթ. գծով պրոռեկտոր	ՏՏ և ԻԾ կենտրոն	Լրատվության բաժին	Աշխատանքային խմբեր
Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլանավորում	Տ	Կ			Մ
Մասնագիտական կողմնորոշման միջոցառումների իրականացում	Տ	Կ	Մ	Մ	Մ
Մասնագիտական կողմնորոշման հաշվետվողականության ապահովում	Տ	Տ	Կ, Մ	Կ, Մ	Կ, Մ
Որոշումների կայացում	Կ	Մ	Տ	Տ	Տ
Բարելավման կամ ուղղիչ գործողությունների պլանի մշակում	Տ	Կ	Մ	Մ	Մ

Կ – աշխատանքների ղեկավարում, Մ – մասնակցությունը աշխատանքներում, Ռ – որոշումների կայացում, Տ – տեղեկացվող կողմ

Մասնագիտական կողմնորոշման աշխատանքների պլան-ժամանակացույց

Ձևաթերթ

Միջոցառման կամ գործողության անվանում	Կատարման պատասխանատուներ	Կատարման ժամկետներ	Նշումներ կատարման վերաբերյալ